

बॅड कमाण्ड

प्रा. श्रीराम काळे

कमांड-डॉसमध्ये काम करताना गोपूची नजर फिरून फिरून कुंदनकडे वळत राहिली... प्रॉम्पट्स चुकत गेले... मॉनिटरच्या स्क्रीनवर बॅड कमाण्ड... . . . बॅड कमाण्ड असा रिस्पॉन्स मिळत राहिला . सकाळी असाईनमेंट सुरु केल्यावर असाच घोळ होत गेला . ग्राफिक डिझायनिंगमधल्या फाईल्स उडाल्या . जॉब पूर्ण करणं दूरच... डिस्टर्ब झालेली विंडो फॉरमॅट करून नव्याने सेटअप मारायचं झंझट मागे लागलं . नव्यानं ट्रेनिंग मध्ये रूजू झालेला गोपू... डॉस प्रॉम्पट्स देताना आधीच कोण टेंशन यायचं... त्यात माथं फिरवायला शोल्डर कट टॉप घालून टंच दिसणारी, मधाळ हसणारी कुंदन! सेटअप मारून वैयातागलेला गोपू ताडकन उठून मागे वळूनही न पहाता ए.सी. कॉम्प्युटर लॅब बाहेर आला . हात ताणून आळोखे पिळोखे देताच मणक्यातून कटाकटा आवाज आले . थोडा रिलीव्ह झालेला गोपू टॉयलेटमध्ये शिरला . बेसिनचा नळ सोडून गार पाण्याचे सपकारे तोंडावर मारून जरा फ्रेश झाला . सालं हे असंच होत राहिलं तर सीडॅकमधलं ऑनिमेशन, ग्राफिक डिझाईन कसं काय पुरं व्हायचं... इथे दांडी उडाली तर मग जॉब सिक्युरिटी... काकांकडून, आत्याकडून कोर्ससाठी कर्जाऊ घेतलेली चाळीस हजाराची मोठी अमाऊंट... ती कशी काय फेडायची? छे... छे साला हा पोरींचा फंद आपल्या सारख्या थर्डरट मिडलक्लासवाल्यांसाठी नसतोच मुळी .

पॅट्रोलियन समोरच्या लॉनमध्ये, कोप-यातल्या गुलमोहोराच्या झाडाखालची पेटंट सीट गाठून गोपूनं चक्क मारूती स्तोत्र म्हणायला सुरुवात केली . 'ध्वजांगी ओचली बाहो आवेशे लोटिला पुढे...' मनात मात्र विचारांची वेगळीच आवर्तनं सुरु झालेली . कर्दळीच्या फुलासारखी सोनवर्णी रसरशीत अंगकांती असलेली कुंदन... खुडिपाटच्या कोनीत गर्द हिरवी बकुळीची झाडं बघून 'हौ नाईस... सिंपली विवीचींग' म्हणत सित्कार करणा-या कुंदनला आपल्या पुष्ट भुजांवर अल्लाद उचलून गोपू धावत सुटला . बकुळीच्या फुलांची पखळण पडून गंधमय झालेली पाण्याची तळी... कुंदनला धप्पकन त्या तळीत टाकून गोपू अनिमिष नेत्रांनी बघतच राहिलेला . 'पुच्छ ते मुरडिले माथा किरिटी कुंडले बरी...' तोच चरण पुन्हा पुन्हा आर्वतन घेत राहिला... हनुमान जन्माचं आख्यान ऐन रंगात आलेलं... 'न्हाणी न्हाणी त्या निर्मळाते न्हाणी हो' रसाळवाणीने भिडे बुवांचा पाळणा सुरु झाला... सेवेकरी चंदनी पाळण्याच्या दोहो बाजूला उभे राहून खणाच्या कुंचीत वेष्टीलेला असोल्या नारळरूपी बाळ हनुमान पाळण्याच्या वरून खालून गोविंद घ्या SS गोपाळ घ्या म्हणत एकमेकाहाती सोपवल्यावर अलगद पाळण्यात ठेऊन झोप्या काढीत राहिले... छोटा गोपू हनुमान जन्माचं ते कौतिक डोळयात साठवत राहिला .

हनुमान जयंतीच्या उत्सवातली कीर्तनं हे भिडेबुवांच वरपासन... अशीच कुठे कुठे वरपासनं असायची... कीर्त नाच्या तुटपुंज्या मिळकतीवर खुटु रूटु चाललेला त्यांचा संसार... या वेळी छोटा गोपू हट्ट करून बाबांबरोबर आलेला... तालाचं ज्ञान अगांत जन्मजात असलेला गोपू झांज किती सुरेख वाजवायचा... तबलजीच्या चुकलेल्या मात्रा कळायच्या ... बुवांचा तराणा ऐन रंगात आला, लय वाढू लागली की तबलजीची उडणारी तिरपीट अचूक हेरून मुरब्बी हसणारा गोपू ... पोराला उपजत तल्लख कान आहे ... आवाजसुध्दा ब-यापैकी गोड आहे ... कीर्तनकार झाला तर भिडे घराण्याचा वारसा संभाळून लौकिक करील ही बुवांची इच्छा . पण हा दरिद्र पी पेशा पत्करून दरवेशागत हिंडायचं, रिकामी झोळी हालवीत गाठीला गाठ मारून पोट जाळीत रहायचं ... त्या पेक्षा शिकून सवरून नोकरी मिळाली तर घरातलं दैन्य तरी फिटेल ... ' ही गोपूच्या माऊलीची इच्छा ... यावेळी ती माहेरी गेलेल्याचा मोका साधून गोपू त्यांच्याबरोबर आलेला ... आई असती तर चार दिवस शाळा बुडवून कीर्तनं ऐकायला जायची त्याची काय विशाद...!

गोपू तीन वर्षांचा झाल्यापासून त्याला शिक्षणाचं बाळकडू पाजायची आईची जिकीर सुरु झाली . स्कॉलरशिपमध्ये तो जिल्ह्यात पहिला आला . पुढे इंग्रजी शाळा सुरु झाली . पहाटे नित्यनेमाने अभ्यासाला बसवून तिने गोपूचा अभ्यास मागे पडू दिला नाही . तो ८९ % मार्क्स मिळवून एस्.एस्.सी पास झाला . तालुक्याला नव्याने सुरु झालेल्या सायन्स शाखेतले प्राध्यापक त्याला मुद्दाम भेटायला आलेले .

एफ.वाय.बी.एस्सी पासून तर रोजच्या एष्टीच्या वा-या करण्यात अभ्यास बुडेल म्हणून आईनं तालुक्याला कॉलज संनिध बि-हाड केलं . गोपू 'ए' गुप घेऊन डिस्टींक्शन मध्ये बी.एस्सी झाला . आता पुढे काय

करायचं? विद्यापीठात राहून एम.एस्सी करणं खर्चाच्या दृष्टीने आवाक्या बाहेरचं...पण परमेश्वरानं सत्व परीक्षा घेतली नाही . नेमक्या त्याच वेळी नाशिकच्या बँकेत सर्व्हीस करणारे गोपूचे काका सहाय्याला आले . गोपूने नाशिक गाठलं . टाईम्स ऑफ इंडियातली जाहीरात वाचून फॉरीन कंपनीत अॅप्रेण्टिसशीपसाठी त्याने अर्ज केला . हजारोंच्या संख्येने आलेल्या अर्जांना चाळणी लावून कंपनीने नेमके पाचच उमेदवार निवडले . गोपू, मुकेश हिरचंदानी, कुंदन पितलिया, प्रणीत मुकर्जी, रॉजर गोन्सालविस ही पाच टॅलेंटेड मुलं अॅप्रेण्टीस म्हणून रूजू झाली . गोपू सोडला तर उरलेली मुलं सुखवस्तु श्रीमंत कुटुंबातली . पण गोपूचा स्मार्टनेस ओळखून कलिगज त्याला बरोबरीनं वागवायचे . कुंदन पितलिया तर चक्क त्याच्यावर भाळलीच . गोरापान, चित्पावनी निळसर घा-या डोळ्यांचा, सशक्त अंगकाठी असलेला सात्विक वृत्तीचा गोपू... 'घाटी है लेकिन लेडीकिलर है' कुंदन म्हणायची .

अॅप्रेण्टिसशीपचं वर्षभर चुटकीसरशी संपलं . जॉईण्ट डायरेक्टर खोसलानी सगळ्यांची मिटींग घेतली . “कंपनी कॉंप्युटर सॉफ्टवेअर, ग्राफीक डेव्हलपमेंट लॉच करू इच्छितेय... पाचही जणानी सीडॅक जॉईन करा... नव्या प्रोजेक्टाध्ये पाचही जणाना पाच स्वतंत्र सेक्शन्समध्ये असिस्टण्ट डायरेक्टर म्हणून कंपनी अपॉईंट करील . कंपनीकडे फायनान्स अपुरा आहे... कोर्स फी तुम्ही बेअर करा . कंपनी स्टायपेंड सुरू ठेवेल . कोर्स कॅम्प्लीट केल्यावर ट्वेंटी फाईव्ह थावजंट रूपीज पर मंथ, स्वतंत्र कार असं अॅग्रीमेंट करून देतो .” ऑफर चॅलेंजिंग... कंपनी बॉण्ड करून द्यायला तयार... पाचही जणानी पूर्ण विचार करून 'हो' म्हणायचं ठरवलं . इतर चौघाना घरच्यांचा फक्त कन्सेण्ट अपेक्षित... गोपूला मात्र समोर सत्तर ऐंशी हजारांचा खड्डा दिसायला लागला . आई बावांचा सल्ला घ्यायला चार दिवसांची रजा घेऊन गोपूनं खुडीपाट गाठलं .

संध्याकाळच्या वेळी झोपाळयावर बसून परवचा म्हणण्या ऐवजी हिंदी गीताची धून आळवीत गोपू शीळ घुमवित राहिला . शहरी पाणी अंगात मुरून पोर बहकला तर नाही ना अस मनाशी म्हणत आई बाहेर आली . “गोपू 55 कातरवेळ झालीए . असं अवेळी शीळा घालणं बरं नव्हे . जरा रामरक्षा म्हण... तोच आपला वाली... निर्वाणीच्या वेळी तरी देवाचं नाव तोंडात येऊ दे...” काहीतरी उडवाउडवीचं उत्तर देणं अगदी तोंडावर आलेलं . पण प्रसंग ओळखून गोपू रामरक्षा पुटपुटायला लागला . पोरानं गरीबपणानं ऐकून घेतलं... अगदीच वाह्यात नाही झाला अजूनही . आईला वाटलं . गोड आवाजात आई बोलली, “ अरे गोपू असं तोंडातल्या तोंडात काय पुटपुटतोस...? मला माहितीय... वर्षभर सगळा अनाध्याय... विनचूक म्हणता येईल अशी खात्री नाही तुला... चल आपण दोघानी मिळून म्हणूया...” मुलाजवळ झोपाळयावर बसून तिनं रामरक्षा सुरू केली .

रात्री जेवणखाण झाल्यावर आईनं हडपा मोकळा केला . जीव जीव म्हणून राखलेली ठेव आईबावानी मोजली . सहा हजार रूपयात वीस कमी भरले . गोपूने स्टायपेंड मधून दरमहाच्या खर्चाचे एक हजार काकाना देऊन साठवून ठेवलेले साडेअकरा हजार... त्याच्या भरीला आईचं स्त्री धन एकदाणी, अग्रफूल, बुवांचा सल्लेजोड अन् भिकवाळी, गोपूच्या मुंजीत हौसेनं केलेली हसोळी... सगळी मिळून तीसेक हजारांची भर झाली . “आमची आमदनी एवढीच... निम्मे खर्चाची भर सुध्दा नाही... पण तू काळजी करू नकोस... भगवंताच्या मनात असेल तर तो कुणाच्या ना कुणाच्या रूपाने उभा राहील... चार दिवस निश्चिंत रहा... आमची पुण्याई अजून शिल्लक आहे...” बुवानी उपोद्घात केला . ताण कोणाच्याच मनावर नव्हता . इकडच्या तिकडच्या गप्पा मारीत सगळीजणं निश्चिंत झोपली .

बुवांचा विश्वास फळाला आला . काका, कमल आत्ते दोघानी स्वतःहून मदतीचा हात पुढे केला... चुटकीसरशी रक्कम उभी राहीली . आई बावांच्या श्रद्धा-संस्कार यांची शिदोरी घेऊन गोपू मोठया उमदीने नोईडात सीडॅक साठी रूजू झाला . हे ट्रे निंग अक्षरशः घामटं काढणारं! रोज १४|१६ तास हार्डवर्क... लॅब चोवीस तास उघडी असायची . कधीही जाऊन प्रॅक्टिस करीत बसायची मुभा... नव्हे ती जणू सक्तीच! काही वेळा असाईनमेंट पुरी करण्याच्या नादात जेवण सोडाच , साधा चहा घ्यायचीही

फुरसत मिळणं मुष्किल व्हायचं . बेसिक फंक्शन, डॉस कमांड झाल्यावर अॅनिमेशन, ग्राफिक डिझाईन सेशन सुरू झालं . आय . आय .टीतले एक्सपर्ट रिसोर्स पर्सन अभ्यंकर सर आलेले... एक एक चॅलेंजिंग जॉब द्यायचे . त्यानी एडस्वर आधारित होर्डिंग करायचं असाईनमेंट दिलेलं...

नोईडात जॉईन झाल्यापासून कुंदनची गोपुशी सलगी वाढलेली . उज्ज्वल भविष्याची चाहूल, मोकळं वातावरण आणि प्रदीर्घ सहवास यामुळे हळूहळू गोपूही कुंदनमध्ये इनव्हॉल्व्ह होऊ लागलेला . मुकेश, प्रणव गोपूवर अक्षरशः

जळायचे . कुंदनचा वचपा काढण्यासाठी कॉलगर्ल्स शोधित हिंडायचे... भविष्याची चिंता नव्हती... पैशाची कमतरता नव्हती... हेवी फिज देऊन कोर्स जॉईन केलेला... नापास व्हायची चिंताच नव्हती... दिल्लीचा मझा पुन्हा चाखायला मिळणार थोडाच... कुंदन नही तो और सही...

त्या दिवशी कहरच झाला . वैतागून गुलमोहोराखाली बसलेला गोपू भानावर आला तो कुंदनच्या 'हाय स्वीट' या शब्दानी... 'चलो कॉफी पिएंगे' तीन इनव्हाइट केलं . कॅटिनमधे बसल्यावर लाडिकपणे कुंदन म्हणाली, " देखो गोपूSS ये दूरी अब कितने दिन रहेगी? हमको तो सहा नही जाता... आज हमारी पार्टनर्स छुटी मनाने गई है ... मैं रूमपर अकेली हूँ... तू ऐसा कर... नौ बजे रूमपर आ जाओ ... मैं वही पर टिफीन मंगाऊंगी ... और बादमें ... तू समझ गया ना ? जरूर आओ... मैं राह देखूंगी..."

कुंदनची ऑफर ऐकून गोपू अक्षरशः उडालाच . विवाहपूर्व संबंध... छे... छे... अबहमण्यम्... भलतंच... "तू पागल हो गई क्या? शादी के पहले ये बातें सोचना भी पाप है कुंदन... बस एक दो साल सबर करो... फिर शादी मनाएंगे..." गोपूला थांबवीत कुंदन उसळून बोलली, "ए बुदुSS तु कौनसे जमाने की बात कर रहा है रे? बडे भागसे ये मौका मिल रहा है... तू हां कह दे... रूम पर आ जाओ तो... फिर देखती हूँ... शादी ब्याह की गाँठ तो उपरवाले के हाथ में है... फिर घरवालों की एक्सपेक्शन भी क्या होगी राम जाने... शादी तो अपने बस की बात थोडी ही है...? आज मौका है खुशिया मनाएंगे... कल क्या होगा कौन बता सकता है...?"

गोपूला काही सुचेनासं झालेलं... कुंदनची जात-संस्कृती, संस्कार आई बाबाना कितपत रूचतील हा प्रश्नच! बाबा कदाचित संयम दाखवतील... आईला सुध्दा आवरतील... सगळं खरं पण उंब-याच माप ओलांडून आत गेल्यावर कुंदनसह आईला नमस्कार करताना तिच्या नजरेला नजर देण्याचं धैर्य आपल्याला होईल का? विनदिक्रतपणे विवाहापूर्वी शेज सजवायला तयार असणारी विनधास्त कुंदन...! सणावाराला सोवळयानं स्वयंपाक करणारी... वैश्वदेव, नैवेद्य झाल्याशिवाय अन्न ग्रहण म्हणजे पाप समजणारी संयमी आई...!

त्याच्या मनात व्द्वंद्व सुरू झालं... कुंदनची ऑफर हा पौरुषाचा जणु सन्मान... कुठल्या खुळचट विचारंच्या आधीन होऊन ही सुवर्ण संधी दवडायची म्हणजे चक्क मुख्रपणा... आपण कॉंप्युटरच्या युगातले आहोत... स्त्री पुरुष संबंध हा निसर्ग आहे... हा दोघांच्याही खुशीचा मामला... मनाशी निर्धार करून कुंदनला आवडणारी अंश कलरची सफारी घालून गोपू रूम बाहेर पडला... तो मेन रोडला आला तेव्हा समोरचं दृष्य आपण नव्यानेच पहतोय अशी जाणीव त्याला झाली . आजपर्यंत कामाच्या धिबीडग्यात ह्या सगळ्या गोष्टी कधी डोळाभर बघितलेल्याच नव्हत्या . समोर क्रॉसिंगच्या बाजूला कचरा कुंडीच्या मागे भिंतीवर लावलेलं एडसचं होर्डिंग... 'यौन संबंध जब जब... कंडोम तब तब' कडेला उघडया गटाराच्या बाजूला हारीने लावलेल्या भेलपूरी, कुल्फीच्या हातगाडया...

गटाराच्या दुर्गंधीची, गलिच्छ कचरा कुंडीची पर्वाही न करता भेलपूरी, भजिया, पाव चवाचवा खाणारी थर्ड क्लास माणसं... त्याला अक्षरशः शिसारी आली . नैवेद्य दाखविल्याशिवाय पंचपक्वान्ना सुध्दा रूची येत नाही . चंदनी पाट, स्वच्छ धुतलेलं केळीचं पान, त्यावर सुबक वाढलेलं अन्न, ताटाभोवती रांगोळीची वेलबुट्टी अन् समोर मंद गंध पसरीत जळणारी उदबत्ती... अन्न पूर्णब्रह्म वाटतं ते त्यामुळे... बुवानी कुठल्याशा कीर्तनात पूर्वंगाला केलेलं निरूपण त्याला आठवू लागलं... 'स्थल

काल स्थितीचं भान ठेऊन वागतो तो मनुष्य... दमन, शमन, उन्नयन ही आर्य संस्कृतीची त्रिसूत्री... विधीनिषेधांच पालन हा मनुष्य धर्म... नव्हे नव्हे विश्वधर्म...!

निषिध्द गोष्टीना निसर्गधर्माचा मुलामा देऊन स्वतःच्या शेण खाण्याचं निर्लज्ज समर्थन ? बॅड कमांड... बॅड कमांड ! मनःचक्षू समोरच्या अंधा-या पटलावर उमटणारी बॅड कमांडची पांढरी शुभ्र अक्षरं आईच्या आवाजात बोलायला लागली . रामरक्षेतले चरण कानात घुमायला लागले... "जितेंद्रियं बुध्दीमतां वरिष्टम् वातात्मजं वानर युथ मुख्यम्..." गोपू क्षणभर थांबला . मग निर्धारपूर्वक त्यानं कॉंप्युटर लॅव गाठली . सी.पी.यू.चं बटण स्वीच ऑन केलं...विंडोफ्लिकर झाली... "इंप्रॉपर शट डाऊन डिटेक्टस..." मेसेज आला .

खुशीत हसत गोपू पुटपुटला, "गडया SS कॉम्प्युटरा ! विंडो प्रॉपरली शट डाऊन नाही झाली तरी चालेल... फाईल्स लॉस्ट झाल्या, करप्ट झाल्या तर पुन्हा सेटप् मारून ताळयावर आणीन मी तुला... आता मला छान जमतंय की ते !

तुला संभाळायला मी समर्थ आहे... अन् तु सुध्दा वॅड कमांडचा मेसेज देऊन ताळयावर ठेवलस की गडया मला...” मग तो सकाळी दिलेल्या जॉब मध्ये गढून गेला . दुस-या दिवशी अभ्यंकर सर गोपूच्या ग्राफीकवर जाम खूश झाले .

“वॅक ग्राऊंडला लाल-जांभळी सर्कलस... कचरा कुंडीच्या बाजूला तंग कपडयातल्या तरुणीची निळसर धूसर आकृती... तिच्या बाजूला क्षितीजापर्यंत विरत गेलेला रस्ता आणि कचरा कुंडी जवळचं रोड क्रॉसिंग... तुम्ही कुठच्या दिशेला वळणार हे क्रॉसिंग जवळ ठरवा असंच जणु सुचवायचय... मर्यादा सुचविणारी जणू ती लक्ष्मण रेषा अन् कोप-यात हताश चेहे-याचा तरुण... रिअली मार्व्हलस... सगळयाच्या वरकडी म्हणजे होर्डिंगला दिलेलं शीर्षक... ‘रिस्ट्र ॅट इज बेटर दॅन रिपॅटन्स... पश्चात्ताप करण्यापेक्षा संयम ठेवा... वेरी नाईस... आत्मसंयमन, मर्यादापालन हेच एडस् वरचं खरं उत्तर आहे...!’ त्यांनी दिलखुलास दाद दिली .

अभ्यंकर सरांच सेशन आटोपल्यावर लंच घ्यायला गोपू लॅब बाहेर आला . पाठोपाठ कुंदनही आली . पॅसेजच्या बाहेर आल्या आल्या त्याचा हात खेचून थांबवीत ती फसफसली, “यू मीन... यू चिटेड मी... तू मर्द कहने के लायक नही रहा... तुमने मुझे क्या समझ रखा है? तू तो बिल्कुल घाटी निकला !” तिचा हात झिडकारून गोपू म्हणाला, “प्लीज होल्ड ऑन युअर टंग मिस कुंदन... खुदको सुश्मिता समझती है क्या? तू पागल कुत्ती है कुत्ती...! मैं मर्द हूँ! लेकिन मेरी मर्दानगी तुम क्या खाक समझोगी... आय् अॅम नॉट मेल प्रॉस्टीट्यूट...! और देखो... फिर कभी मेरी औकात निकाली ना तो जबान खिंचके रखदूँगा! जा किसी कुत्ते को ढूँढ...”

कुंदनने त्याचा सल्ला शब्दशः अमलात आणला . संध्याकाळीच ती मुकेशला घेऊन बाहेर पडली . मग जसा रतिवच सुरू झाला . प्रणीत मुकर्जीला संधी मिळाली . विचारा रॉजर गोन्सालविस...! काळा कुट्ट... दात पुढे आलेले... तोंडावर देवीचे व्रण... त्याचं भाग्य मात्र उजळलं नाही . मुकर्जी पाठोपाठ कुंदननं थेट कॉम्प्युटर इन्स्ट्र क्टर चोपडांशीही सूत जमवलं . कोर्स पूर्ण झाला . फायनल एक्झाम झाली . रिझल्ट दुस-या दिवशीच जाहीर झाला . कुंदन आणि गोपूला ए ग्रेड तर रॉजर, प्रणीत, मुकेश याना सी प्लस मिळाली . चमू नाशिकला परतला . कंपनीच्या बॉण्डप्रमाणे पाचही जण पाच वेगवेगळया ब्रॅचेसमध्ये रूजू झाले . पाच सहा महिन्यानी कुंदन मॅरेज इन्व्हिटेशन कार्ड घायला गोपूच्या ब्रॅचमध्ये येऊन गेली . तिने उत्तमचंद नावाचा कुणी जातवाला गाठलेला .

सगळे कलिगज शादीशुदा झाले . गोपू सेटल होईपर्यंत दोन अडीच वर्ष थांबला . मग मात्र आईने जशी मोहीमच उघडली . शोध चवकशा करून आपल्या माहेरच्या नातेसंबंधातली कुणी योगिता नावाची वी .एस्सी . झालेली मुलगी तिनं हेरली . पत्रिका बत्तीस गुणानी जुळली . मुलामुलीची पसंती झाली आणि साखरपुडा पार पडला . पत्रिका छापून झाल्यावर चारही कलिगजना गोपूने समक्ष निमंत्रण घायचं ठरवलं . तो इनव्हाईट करायला गेला तेव्हा कुंदन सिकनोट देऊन घरी असल्याचं कळलं . तो मुद्दाम तिच्या स्टाफक्वाटर्सवर गेला पण तिथे कुलुप लावलेलं... कुंदन कुठे गेली समजलं नाही .

कणकवलीच्या मंगल कार्यालयात गोपूच्या लग्नाला मॅनेजिंग डायरेक्टर आणि इतर टॉपरॅकचे ऑफिसर्स कंपनीची स्पेशल गाडी घेऊन आले . कलिगज पैकी फक्त रॉजर एकटाच आला . अहेराची धामधूम उरकल्यावर रॉजरनं तोंड उघडलं, “गोपू तुम्हे कुंदन के बारे मे कुछ पता लगा?” गोपू उत्तरला, “नही तो... मैं खुद उसे इन्व्हाईट करने गया था... लेकिन कुंदन सीक नोट देके बाहर गई थी... वो क्वार्टर में भी नहीं थी...” दीर्घ उसासा सोडून रॉजर म्हणाला, “तुम्हे पता नही शायद... कुंदन बहोत बीमार है... उसकी एम् . आर . आय् . हुआ... एच .आय् .की . पॉझिटीव्ह रिपोर्ट है... उसे जसलोक में अॅडमिट किया है... वो चोपडा साब कॅम्प्यूटर इन्स्ट्र क्टर! वो तो उपर गये... !! पंद्रह दिन पहले मैं दिल्ली गया था... नोईडा से होके आया... वहाँ खबर मिली... वजह एकही है... एच .आय् .की .पॉझिटीव्ह...! हिरचंदानी और मुकर्जी सलामत है लेकिन... गॉड ब्लेस देम... वो भी इस चक्कर में फँसनेवाले है...! ये व्हिशस सर्कल है गोपू... पूरा होकर ही रहेगा...!! तुझे तो बुददुपन ने बचाया... और मैं... बुरे रंग की वजह से मैं बच गया रे ! वरना..... .. !!!”

000000000000